

МЕТА ЗДІЙСНЕННЯ КОНТРОЛЮ ЗА НОТАРІАЛЬНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ

Анна Геннадіївна СЕРВЕТНИК,

доктор філософії

Питання визначення мети здійснення контролю за нотаріальною діяльністю набуває особливої актуальності у зв'язку з публічно-правовим характером нотаріальних повноважень та необхідністю забезпечення балансу між професійною самостійністю нотаріуса і вимогами законності. Мета, зазначають А. В. Арістова та І. В. Шліхта, це уявлення про кінцевий результат (майбутній стан, об'єкт володіння, рішення наукової проблеми тощо), який бажано або необхідно досягти спрямованими зусиллями [0, с.142]. І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк розглядають поняття мети у поєднанні із поняттям засобів. Дослідники ці категорії характеризують як певні елементи поведінки та діяльності людини. Мета, на їх твердження являє собою усвідомлене передбачення бажаного результату діяльності, яке зумовлює пошук засобів і шляхів його досягнення. Засоби, у свою чергу, це предмети, способи дії, поведінки, соціальні інститути, за допомогою яких досягають певної мети; сукупність елементів діяльності, спрямованих на осмислення, окреслення, реалізацію мети [0]. Досить багато уваги тлумаченню мети приділяється у розрізі проблематики управління. З. Є. Шершньова з цього приводу зазначає, що визначення цілей – одне з головних завдань управління. Саме для досягнення цілей, стверджує дослідниця, формується, функціонує та розвивається організація як цілісна система. Мета – це один з елементів поведінки та свідомої діяльності людини, що характеризується передбаченням, уявленням наслідків діяльності, шляхів досягнення бажаних та необхідних результатів за допомогою певного переліку засобів [3].

З позиції Ю.П. Сурміна мета – це ідеальне передбачення результату діяльності, що виступає її регулятором. Для мети, зауважує науковець, характерні дві особливості: по-перше, мета є моделлю майбутнього результату, початковим образом, до якого рухається об'єкт; по-друге, мета виступає як варіант задоволення потреби, сформований з кількох альтернатив. Мету можна розуміти, підкреслюють науковці, як сукупне уявлення про певну модель майбутнього результату, який здатний задовольнити початкову потребу за певних реальних можливостей, що оцінюються за результатами минулого досвіду. При цьому слід пам'ятати, що мета безпосередньо залежить від потреби і є в цьому процесі її прямим наслідком. Мета виражає активність суб'єкта [4, с.385]. Окремо увагу Ю.П. Сурмін приділяє такому поняттю як мета системи, під якою науковець розуміє бажаний результат діяльності системи, який формулюється як найкращий для неї стан. Мету системи звичайно виражають у вигляді цільової функції, яка відображає кілька цілей, що творять ієрархію [4, с.385].

А. В. Данилюк, аналізуючи проблематику контролю за безпечністю харчових продуктів, відмічає, що загальноприйнятою думкою є те, що метою будь-якого виду контролю (не обов'язково державного) буде не тільки виявлення відхилень від заданих параметрів, але і їх усунення (або хоча б коригування). Звідси, зазначає фахівець, загальною метою здійснення державного контролю за безпечністю та якістю харчових продуктів є забезпечення безпеки продовольства в Україні. А конкретною – підвищувати безпечність та якість харчових продуктів шляхом здійснення перевірок діяльності суб'єктів господарювання на відповідність вимогам законодавства та прийняття відповідних рішень [5, с.74-75].

Отже, резюмуючи вище викладене з приводу розуміння мети, як у загальному сенсі, так і у розрізі окремих напрямків і різновидів суспільної діяльності, зокрема й контрольної, можемо стверджувати, що мета контролю за нотаріальною діяльністю являє собою підтримку такого стану організації й функціонування системи інституту нотаріату, за якого останній у повній мірі, реалізує свою суспільну місію. Слід відмітити, що мета досліджуваного контролю у чинному законодавстві прямо не закріплена, однак вона логічно слідує із положень «Порядку проведення перевірки організації роботи державних нотаріальних контор, державних нотаріальних архівів, організації нотаріальної діяльності приватних нотаріусів, дотримання державними і приватними нотаріусами порядку вчинення нотаріальних дій та виконання правил нотаріального діловодства». Тож, з огляду на зазначене, вважаємо, що мета контролю за нотаріальною діяльністю полягає у мінімізації випадків прямих порушень правил нотаріальної діяльності, небезпечних відхилень від їх вимог, забезпечення своєчасного та дієвого реагування на відповідні проблеми й недоліки у цій галузі.

Список використаних джерел:

1. Велика українська енциклопедія. Тематичний словник гасел з напрямку «Філософські науки» (філософія, логіка, етика, естетика) / Укладачі: Арістова А. В., Шліхта І. В.; за заг. ред. д. і. н., проф. Киридон А. М. К. : Державна наукова установа «Енциклопедичне видавництво», 2019. 256 с
2. Мета і Засоби / М. І. Надольний // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол. : І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2018. URL: <https://esu.com.ua/article-66645>
3. Шершньова З. Є. Стратегічне управління. Підручник. 2-ге вид., перероб. і доп. К.: КНЕУ, 2004. 699 с. URL: <https://buklib.net/books/25353/>
4. Енциклопедичний словник з державного управління / уклад. : Ю. П. Сурмін, В. Д. Бакуменко, А. М. Михненко та ін. ; за ред. Ю. В. Ковбасюка, В. П. Трощинського, Ю. П. Сурміна. К. : НАДУ, 2010. 820 с.
5. Данилюк А. В. (2020). Мета та завдання здійснення державного контролю за безпечністю та якістю харчових продуктів. Юридична наука, (8 (110), 73–80. <https://doi.org/10.32844/10.32844/2222-5374-2020-110-8.09>